

**ПОДІЄВИЙ ТУРИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАД СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ	
ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ	5
1.1. Сутність подієвого туризму та особливості його розвитку.....	5
1.2. Ресурсний потенціал для розвитку подієвого туризму в територіальних громадах Сумської області.....	8
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ	
В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	13
2.1. Аналіз дестинацій подієвого туризму в Сумській області.....	13
2.2. Проблеми та перспективи розвитку подієвого туризму в територіальних громадах Сумської області.....	16
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ЗАХОДУ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ	
У ЛИПОВОДОЛИНСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ПРИКЛАДІ «ЕКО-ФЕСТИВАЛЮ ЛИПИ».....	21
3.1. Розробка програми івент-заходу «Еко-фестиваль Липи».....	21
3.2. Калькуляція івент-заходу «Еко-фестиваль Липи».....	26
ВИСНОВКИ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31
ДОДАТКИ.....	35

ВСТУП

Розвиток внутрішнього туризму в державі має велике значення для вітчизняної економіки. В останні роки в Україні відбулася адміністративно-територіальна реформа, яка передбачає укрупнення районів областей, створення міських та селищних об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Відповідно, в цих територіальних об'єднаннях виникають питання щодо подальшого соціально-економічного розвитку утворених спільнот.

На сьогодні територіальні громади знаходяться у стані розробки стратегії соціально-економічного розвитку власних територій, а також пошуках їх «точок зростання». Одним із вагомих важелів у соціально-економічному розвитку територіальних громад може стати подієвий туризм, який дозволить досягти якісних змін у становленні місцевого (локального) туризму.

За даними Всесвітньої Туристської Організації (ЮН ВТО) подієвий туризм, або як його називають івент-туризм (від англійської «event» – подія) є одним із найбільш перспективних видів туризму на сьогодні, який позитивно впливає на розвиток економіки та на позиціонування держави на світовому туристському ринку [14; 26].

На сьогодні у світі івент-тури набирають все більшої популярності. Проведення івентів є мотиваційним чинником для туристів у відвідуванні ними певних туристських дестинацій, що позитивно впливає на розвиток територій регіонів [21].

Подієвий туризм, як окремий вид туризму, заслуговує особливої уваги, адже з кожним роком набирає швидких темпів та масштабів розвитку. Розвиваючи місцевий туризм на базі існуючих туристських ресурсів, необхідно застосовувати передовий вітчизняний та закордонний досвід. Це стосується і подієвого туризму, який у багатьох країнах світу є невід'ємною складовою календаря щорічних державних подій, із залученням великої кількості туристів до популярних івент-заходів. В Україні даний вид туризму знаходиться на стадії розвитку і проведення більшості івентів, на жаль, залишається на

аматорському рівні. Дослідження розвитку даного виду туризму в територіальних громадах Сумської області є актуальною проблемою.

Питаннями розвитку подієвого туризму займалися вчені: О. В. Алексєєва [2], А. В. Бабкін [4], М. Б. Біржаков [7], Г. Г. Вишнеvsька [8], Н. І. Кабушкін [19], Н. В. Корнілова [21], О. В. Шикіна [26] та інші, але аспекти формування привабливості об'єднаних територіальних громад на основі розвитку подієвого туризму в наукових джерелах виявити не вдалося.

Мета роботи – обґрунтування подієвого туризму як інструменту формування конкурентної спроможності територіальних громад.

Завдання роботи:

1. Визначити сутність подієвого туризму та охарактеризувати ресурсний потенціал для його розвитку в Сумському регіоні.
2. Проаналізувати стан подієвого туризму та перспективи його розвитку в Сумській області.
3. Розробити захід подієвого туризму в Липоводолинській територіальній громаді Сумської області.

Методи дослідження: теоретичні – аналіз, синтез, порівняння, узагальнення інформації по темі, а також практичний метод – створення програми фестивалю.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ

1.1. Сутність подієвого туризму та особливості його розвитку

На сьогодні подієвий туризм може виступити вагомим елементом для розвитку територіальних громад України. Його розглядають як фактор залучення потенційних відвідувачів до туристських дестинацій, як фактор залучення нових інвестицій, покращення рівня місцевої економіки на регіональному рівні, а також на рівні територіальних громад. Як окремий напрямок індустрії туризму, подієвий туризм виокремився ще два десятиліття тому і з часом набрав бурхливого розвитку [3].

Характерною особливістю подієвого, або івентного туризму є присвячення подорожі до певної події, свята або видовища. Це можуть бути національні фестивалі, карнавали, міжнародні конкурси різної спрямованості (музичні, пісенні, хореографічні), спортивні змагання, театралізовані вистави, дійства, а також явища природного характеру, які приваблюють туристів своєю унікальністю та неповторністю [8].

Теорія розвитку і популярності подієвого туризму ґрунтується на деяких взаємозалежних аспектах, а саме: на поведінці людей, їх мотиваційному виборі, враховуючи настрій, установки, емоції відвідувачів, їх спрямованість до пізнання, усвідомлення та розуміння події [37].

Тлумачення поняття «подієвий туризм» різними науковцями подано у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Трактування поняття «подієвий туризм» різними вченими

Автор	Визначення поняття «подієвий туризм»
Алексеева О. В.	Вид туристської діяльності, що приваблює туристів різноформатними громадськими заходами культурного або спортивного життя, які сприяють розвитку інфраструктури туризму, інтеграції різних верств населення в суспільстві формуванню позитивного іміджу дестинації [2].

Бабкін А. В.	Перспективний вид туризму, що динамічно розвивається, зі створенням атмосфери свята, індивідуальних умов і незабутніх вражень для туриста. Головною особливістю подієвого туризму автор виділяє наявність яскравих неповторних моментів [4].
Біржаков М. Б.	Значна частина культурного туризму, орієнтована на відвідування DESTINATION у певний час, пов'язаною з певною подією з життя спільноти чи суспільства [6].
Вишневська Г. Г. Кабушкін Н. І.	Такий вид туризму, при якому туристи стають свідками величних подій у світі спорту, культури і мистецтва [8; 19].
Мельниченко С. В.	Виключні заходи, які спрямовані на просування компанії, послуг, товарів і брендів за допомогою яскравих подій, що запам'ятовуються [23].
Фролова Т. В.	Поїздки з метою задоволення потреби у відвідуванні якогось-небудь заходу [36].

Ознайомившись з різними поглядами науковців щодо трактування поняття «подієвий туризм» можемо узагальнити, що це такий вид туризму, орієнтований на відвідування туристом DESTINATION, пов'язаною з певною подією.

Подієвий туризм виконує такі функції:

- залучення туристів до регіону (особливо в «низькі» сезони);
- просвітницька та культурно-пізнавальна складова туристських івентів;
- відновлення, збереження та примноження туристських ресурсів регіону;
- позиціонування регіону на вітчизняних та закордонних туристських ринках;
- прискорення відродження населених пунктів;
- розвиток туристської інфраструктури;
- створення сприятливого іміджу регіону;
- створення сприятливого «інвестиційного клімату»;
- створення позитивного соціального ефекту [2].

З метою дослідження особливостей подієвого туризму і більш детального обґрунтування його сутності визначимо основні ознаки, які притаманні цьому виду туризму. Подієвий туризм має свої особливості, які відрізняють його від інших видів туризму (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2

Порівняльна характеристика подієвого туризму з іншими видами туризму

Ознаки порівняння	Подієвий туризм	Інші види туризму
Періодичність проведення	Чітко регламентована	Не встановлюється
Характер проведення	Приурочений певній події чи заходу	Носить постійний або сезонний характер
Організаційне забезпечення	На засадах проектного менеджменту	На засадах операційного менеджменту
Мета	Комерційна або соціальна	Переважно комерційна
Джерела фінансування	За рахунок туристичних фірм, бюджетних коштів, інвесторів, спонсорів	Переважно за кошти туристичних фірм
Вплив на індустрію дозвілля	Доповнює і стимулює розвиток	Є її основною
Охоплення відвідувачів	Характеризується масовістю	Переважно невеликі групи людей
За засобом розміщення	Переважно стаціонарний	Стаціонарний і пересувний
Умови ефективності	Залежить від проінформованості населення, реклами події та піар-акцій навколо неї	Залежить від конкурентоспроможності турпослуг
Мотивація	Суспільні уподобання, пізнавальна цінність, статус, мода, престиж, значущість події	Фізіологічні та духовні потреби туриста
Додаткові вигоди	«Синергетичний» ефект впливу на розвиток різних секторів економіки та туристичної індустрії території – місця проведення заходів	Формування туристичних потоків, зростання кількості робочих місць, наповнення бюджетів тощо
Залежність від суспільних уподобань	У повній мірі	Часткова
Залежність від сезону	Часткова	У повній мірі
Інформаційний ефект	Довготривалий	Тимчасовий

Подієвому туризму притаманні особливі ознаки, а саме: чітка періодичність проведення заходу та регламентованість; стаціонарність проведення івентів у певній дестинації; використання підходів проектного менеджменту для організації та просування івенту на туристському ринку;

диверсифікація джерел фінансування; залежність відвідування івенту туристом від моди, статусу, престижу, суспільної думки; залежність від проінформованості потенційних відвідувачів щодо проведення заходу; масовість відвідування; довготривалість інформаційного ефекту та стимулювання розвитку різних секторів туріндустрії.

Безумовними перевагами подієвого туризму є відсутність сезонності у проведенні івентів; масовість відвідування заходів туристами із неперевершеними для них враженнями, видовищністю та інтерактивністю; інноваційність турпродукту, з охопленням різноманітної тематики заходів; регулярність проведення івентів та стимулювання повторного відвідування, що дає можливість для подальшого прогнозування розвитку дестинацій.

1.2. Ресурсний потенціал для розвитку подієвого туризму в територіальних громадах Сумської області

Згідно реформи децентралізації, яка нещодавно відбулася в Україні, змінено адміністративно-територіальний устрій Сумської області, а саме: 18 районів об'єднано у 5 великих (додаток А), а також створено понад 50 територіальних громад [13] (додаток Б).

Територіальні громади Сумської області мають значні туристські ресурси для розвитку подієвого туризму на своїх територіях. Ознайомлення з туристськими ресурсами, що сприяють зміцненню здоров'я громадян, підвищують їх культурний рівень – є основною метою подорожі туристів до регіону, тим самим зміцнюючи локальний туризм в ньому.

Туристські ресурси мають вплив на такі економічні показники як потужність та сезонність туристопотоків у регіоні, вартість та якість туристських послуг, тривалість перебування туристів у туристській дестинації, географію подорожей та домінуючі види туризму, розвиненість туристської та загальноміської інфраструктури, ступінь розвитку локального туризму в територіальних громадах тощо. Різноманіття природних та історико-

культурних ресурсів у деяких туристських дестинаціях Сумського регіону мають велику концентрацію і можуть бути «точками розвитку» для територіальних громад [1].

У Сумській області налічується близько 1,5 тис. історичних пам'яток, 780 пам'яток археології, 373 архітектурні пам'ятки і 102 пам'ятки монументального мистецтва [10].

Збереглися до наших днів шість чудових садово-паркових архітектурних ансамблів у м. Суми та селах Кияниця, Хотінь, Куянівка, Волокитино, Бочечки (Сумська, Бочечківська, Хотінська, Білопільська, Путивльська територіальні громади). Також добре збережені три монастирські ансамблі, а саме: Мовчанський у м. Путивлі, Сафроніївський у с. Нова Слобода Путивльського району та Глинський у с. Соснівка Глухівського району (Путивльська та Глухівська територіальні громади) [28].

На Сумщині функціонують три історико-культурні заповідники: Національний історико-архітектурний заповідник «Глухів», історико-культурний заповідник «Посулля» та історико-культурний заповідник у м. Путивль (Глухівська, Недригайлівська та Путивльська територіальні громади) [5].

Туристів приваблює тисячолітня історія заснування таких міст як Глухів – колишня козацька столиця України; Путивль – згадка про нього прописана в Іпатіївському літописі та у «Слові о полку Ігоревім», тут Ярославна чекала звісток про військові походи князя Ігоря; Ромни – центр ярмаркування у Російській імперії, який за обсягами товарообігу поступався тільки Нижньогородському ярмарку.

Зазначені міста хоча і входять до всеукраїнського туристського маршруту під назвою «Намісто Славутича», проте мають і невикористаний історико-культурний потенціал для розвитку туризму [33].

Привабливими і цікавими для туристів є унікальні експонати краєзнавчих музеїв, які є в найбільших районних населених пунктах області – Суми, Ромни, Глухів, Охтирка, Конотоп, Шостка, Лебедин. Із задоволенням

відвідують туристи будинок-музей А. П. Чехова у м. Суми під час театрального фестивалю «Чехов-фест», який щороку проходить в обласному центрі у березні. Музейна експозиція П. І. Чайковського в с. Низи Сумського району має найбільше відвідувань упродовж проведення музичного фестивалю «Чайковський-фест», який проходить у м. Тростянець Сумської області і знаходиться неподалік від музею. Справжні шедеври образотворчого мистецтва зберігаються в Сумському обласному художньому музеї імені Никанора Онацького, який є одним із кращих художніх музеїв Європи [32].

Унікальним та єдиним на території області є створений у 2017 році етнографічний музей горюньської культури в с. Нова Слобода Путивльського району (Путивльська ОТГ) [17]. Музей крелевецького ткацтва – обов'язковий об'єкт відвідування для учасників Міжнародного літературно-мистецького фестивалю «Крелевецькі рушники». Музей розташований у садибі нащадків сотників Огієвських, пов'язаної з перебуванням Тараса Шевченка на Сумщині (Крелевецька ОТГ). Цікавим об'єктом для туристів є музей шоколаду в м. Тростянець (Тростянецька ОТГ) [18].

Сумська область має значні природні ресурси. За даними вітчизняного вченого В. Ф. Кифяка, частка природно-заповідного фонду Сумщини складає 5 – 7 % території, область займає II місце за цим показником серед інших регіонів України [20].

Місто Суми є лідером за кількістю різноманітних туристських ресурсів. Візитною карткою міста є альтанка, що знаходиться на Покровській площі у центрі міста. Туристів вражає велика кількість храмів в обласному центрі:

- Троїцький собор, який є перлиною сумської архітектури, збудований на кошти мецената цукрозаводчика Павла Харитоненка, а його автором був видатний архітектор Г. Шольц, який надихнувся на його створення Ісаківським собором, що в Санкт-Петербурзі;

- Свято-Воскресенський собор є найстарішою мурованою спорудою в місті (1702 р.), побудований у стилі українського бароко на кошти засновника міста Герасима Кондратьєва;

- Спасо-Преображенський собор на найстарішій вулиці Соборній, який має на своїй дзвіниці годинник, виготовлений на замовлення в Англії;

- римо-католицький костел Благовіщення Пресвятої Діви Марії, що на вулиці Троїцькій, збудований у готичному стилі [16].

Також у м. Суми досить велика кількість стародавніх маєтків, палаців, інших будівель різних епох. Наприклад, будівля колишньої дитячої лікарні Святої Зінаїди, будівля театру для дітей та юнацтва, найстаріший навчальний заклад – Олександрівська гімназія, садиба Суханових – Сумовських, садиба Харитоненків, одна із трьох на всю Україну таємнича склеп-піраміда на центральному Петропавлівському кладовищі.

У Сумах багато пам'ятників та контактних скульптур, серед яких: пам'ятник Цукру-рафінаду, контактні скульптури Дама з парасолькою, Веселий сумчанин, Малюки-ласуни, скульптури А. П. Чехова, М. С. Щепкіна, пам'ятник Сумці, Ліхтар кохання на Воскресенській вулиці тощо [25].

Місто Глухів – колишня столиця гетьманської України та резиденція таких видатних гетьманів як І. Скоропадський, Д. Апостол та К. Розумовський. Також місто є батьківщиною відомих діячів українського та світового музичного мистецтва – М. Березовського і Д. Бортнянського. З доби козацтва в місті частково уціліла фортеця із мурованою Київською брамою, Радний майдан, а також Вознесенська і Миколаївська церкви. Окрасою міста є будівля Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка [12].

Ще одним містом з тисячолітньою історією є Путивль, відомий за літописом з X століття. Найвідомішою пам'яткою в місті є Мовчанський монастир – це великий культовий комплекс, розташований на високому пагорбі над долиною річки Сейм, звідки відкриваються чудові краєвиди. Поруч розташовується городище літописного Путивльграда, в межах якого височіє скульптура Ярославни, яка є візитівкою Путивля.

Місто Кролевець відоме не тільки на Сумщині, але й на території нашої держави, завдяки унікальній ботанічній пам'ятці природи загальнодержавного

значення «Яблуні-колонії». Також Кролевецький музей ткацтва налічує понад 700 експонатів [24].

Містом з тисячолітньою історією є Ромни, яке згадується у «Повчанні» Володимира Мономаха 1096 року. Визначними пам'ятками міста є Святодухівський собор, Вознесенська церква, будівлі колишнього реального і духовного училищ, жіночої гімназії та земської лікарні. Унікальним об'єктом Роменщини є «Посульські кургани».

Місто Тростянець є одним з найбільш відвідуваних місць на території Сумщини. Однією з найвідоміших архітектурних споруд і водночас окрасою міста є Круглий двір – пам'ятка XVIII століття, єдиною споруда такого плану в українській архітектурі, яку ще називають «українським колізеєм».

Також приваблює туристів і палац Голіцина – Кеніга, який теж є центром мистецьких заходів і подій. У ньому функціонує «Картинна галерея», у якій налічується понад 100 полотен вітчизняних та зарубіжних митців, кімната-музей відомого композитора П. І. Чайковського, який тут написав свій перший симфонічний твір – увертюру до драми Миколи Островського «Гроза». На честь композитора названий центральний сквер міста з його скульптурою в повний зріст, що є єдиним у Європі.

Цікавими об'єктами є також музей шоколаду, урочище Нескучне з «гротом Німф», Благовіщенська та Вознесенська церкви тощо. Зазначені туристські ресурси допомагають розвивати туризм у громаді, закріпивши за Тростянцем статус «фестивальної столиці Сумщини», адже на постійній основі в місті проводяться чотири фестивалі.

Розглянувши туристські ресурси Сумської області, враховуючи її мальовничі лісостепові ландшафти, неймовірні пейзажі, сприятливі кліматичні й погодні умови [30], а також багату історико-культурну спадщину можемо зробити висновок, що ресурси для розвитку подієвого туризму у територіальних громадах Сумської області зможуть задовольнити будь-які смаки туриста.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

2.1. Аналіз дестинацій подієвого туризму в Сумській області

Подієвий туризм є одним з найперспективніших видів туризму у світі. Адже саме він може вразити насиченістю, видовищністю, яскравістю програми і чудовою атмосферою свята. Однією з ключових особливостей подієвого туризму є невичерпність ресурсів, адже завжди можна придумати цікаву тему, ідею, легенду для проведення нового івенту. За даними вчених, кількість учасників івентних турів може перевищувати число учасників екскурсійних турів та скласти понад 35% від загального попиту на інші тури [19].

На територіях сформованих громад Сумської області проходили різні цікаві та досить перспективні івент-заходи, серед яких найбільшої популярності набули фестивалі.

Фестиваль (у перекладі з французької festival – свято, з латинської festivus – святковий, веселий) – масове дійство, що включає досягнення у сфері мистецтва (музика, кіно, театр тощо), вид родієвих туристських ресурсів [35].

Розглянемо найвідоміші фестивалі Сумщини.

1. Всеукраїнський театральний фестиваль «Чехов-Фест». Фестиваль проводиться у березні кожного року у місті Суми, починаючи з 2013 року, ініціатором та організатором фестивалю виступає музикант та актор Володимир Нянькін. За часи проведення фестивалю відомі українські театри зіграли більше 30 вистав, які подивились понад 10 тис. глядачів.

2. Міжнародний фестиваль класичної музики «Organum». Даний фестиваль також проходить в місті Суми в квітні кожного року, його головною метою є популяризація класичного мистецтва. Головним організатором фестивалю є Орест Коваль (відомий піаніст, органіст, педагог і продюсер, а також музично-громадський діяч). До участі в цьому фестивалі запрошуюються

музиканти, які можуть донести глибокий духовний зміст класичної музики до сучасного слухача в живому виконанні.

3. Міжнародний фестиваль класичної музики «Чайковський Fest», який проходить в травні кожного року в місті Тростянець. Метою фестивалю є розвиток бренду міста Тростянця через просування життя композитора Петра Чайковського на українській землі. Також у рамках даного фестивалю проходить Всеукраїнський конкурс класичної музики ім. П. І. Чайковського для дітей та молоді. Але даний фестиваль виступає дозою натхнення не тільки для музикантів, а й для художників, адже вони теж надихнулись і на фасаді музичної школи намалювали портрет композитора. Тож можемо сказати, що це фестиваль, який запалює нові зірки і надихає на творчість.

4. Міжнародний фестиваль історичної реконструкції «Стара фортеця. Подорож крізь століття». Фестиваль проводиться в червні в м. Тростянець з 2010 року на території унікальної архітектурної пам'ятки XVIII століття у фортеці «Круглий двір». Програма фестивалю насичена і цікава: лицарські поєдинки від сотень бійців клубів не тільки України, а й інших країн, турніри лучників, ярмарка ремісників з цікавими майстер-класами, корчма зі середньовічними стравами, фольклорна музика і танці, фajer-шоу та багато іншого.

5. Міжнародний фестиваль духовної музики «Сурми України», який проходить у червні місяці, починаючи з 2000 року в м. Суми та приурочений до Дня Конституції України. Фестиваль започатковано за ініціативи уродженця Сумщини, головного диригента Генерального штабу Збройних Сил України, генерал-майора та народного артиста України Володимира Деркача спільно з Сумською міською радою і Міністерством оборони України. Протягом двох фестивальних днів лунають дзвінки сурми з багатьох країн світу на найвідвідуваніших майданчиках міста.

6. Музичний фестиваль «Схід-Рок» щорічно проводиться в м. Тростянець з 2013 року у серпні і триває три дні. Його проводять на території архітектурної пам'ятки XVIII століття – Круглого двору, що є

окрасою міста до цього часу. Фестиваль дає змогу молодим виконавцям, які тільки починають свою музичну кар'єру виступити на одній сцені разом із «зірками» української рок-музики [34].

7. Всеукраїнський сільський фестиваль-конкурс мистецтв «Боромля» проходить в однойменному с. Боромля Тростянецького району. Це єдине в Україні професійне сільське мистецьке свято, яке проводиться щорічно з 1991 року в містах Суми, Тростянець та селах Сумської області, а гала-концерт проходить у селі Боромля. Учасники фестивалю відвідають концерти народної, камерної і симфонічної музики, виступи художніх колективів за участю майстрів мистецтв, лауреатів конкурсу та гостей фестивалю.

8. Фестиваль коноплярства «HEMP FEST», що проходить у серпні в с. Сади Сумського району. Вперше був проведений у 2018 році, мета якого полягає в ознайомленні громадян з розвитком промислового коноплярства на Сумщині, а також у формуванні позитивної суспільної думки щодо вирощування промислових конопель, розвитку агро- та екотуризму. Адже із семи коноплезаводів, які є в Україні – 4 заводи знаходиться саме в Сумській області. Також на фестивалі відбувається презентація різноманітних продуктів, виготовлених із конопель, таких як: конопляний бургер (фалафель), конопляний сир та олія, крафтове конопляне пиво, халва з конопель, різні косметичні засоби, взуття та одяг та багато іншого.

9. Міжнародний літературно-мистецький фестиваль «Кролевецькі рушники» проходить у вересні у м. Кролевець. Його історія розпочалася з 1995 року, а з 2007 фестиваль набуває міжнародного статусу, головою оргкомітету фестивалю незмінно залишається Михайло Шевченко – відомий поет та заслужений діяч мистецтв України. Кожного року фестиваль збирає в одному місті письменників, поетів, художників та мистецтвознавців, майстрів декоративно-ужиткового мистецтва, художні колективи так і окремих виконавців з усієї України та за її межами.

10. Міжнародний музичний фестиваль «Bach Fest». Фестиваль, який проходить в жовтні протягом двох тижнів у м. Суми з 1995 року. Головним

організатором фестивалю є Орест Коваль – відомий органіст і музично-громадський діяч.

Окрім представлених вище фестивалів на Сумщині функціонує ще декілька десятків не менш цікавих івентів, перелік яких подано в додатку В. Наявність такої кількості різноманітних фестивалів дозволяє Сумщині залучати туристів до регіону та отримувати прибутки від туристської діяльності.

2.2. Проблеми та перспективи розвитку подієвого туризму в територіальних громадах Сумської області

На сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки подієвий туризм для територіальних громад Сумської області може стати додатковим джерелом доходів до їх бюджетів, а також засобом створення і популяризації бренду територіальної громади, так званою «точкою розвитку» туризму на територіях громадських об'єднань. Розвиток туризму в громадах забезпечить позитивний рух відвідувачів до туристських об'єктів дестинацій, що збільшить фінансові надходження, стимулюючи вдосконалення туристської інфраструктури на територіях громад, а також спостерігатиметься розвиток туристського бізнесу та створення нових робочих місць.

Але спостерігаються і недоліки, які негативно позначаються на розвитку подієвого туризму в територіальних громадах Сумської області. Це недостатньо розвинена туристська інфраструктура на територіях громадських об'єднань, низький рівень інвестиційної та ділової активності місцевого населення, нестача кваліфікованих фахівців з туризму у сільській місцевості, слабка маркетингова політика щодо проведення регіональних івентів, відсутність стратегії просування і брендування регіональних заходів подієвого туризму, які відбуваються в територіальних громадах, недостатнє використання туристського потенціалу подієвого туризму в громадських об'єднаннях.

Для визначення перспектив розвитку подієвого туризму в Сумській області був проведений SWOT-аналіз, який допоможе виявити сильні сторони та врахувати недоліки щодо конкурентоспроможності територіальних громад регіону (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1

SWOT-аналіз розвитку подієвого туризму в Сумській області

Сильні сторони	Слабкі сторони
Сприятливі природно-географічні умови	Не досить сприятливе транспортно-географічне та економіко-географічне прикордонне положення області
	Недостатньо розвинена загально-міська інфраструктура
Достатній розвиток туристських ресурсів (природно-рекреаційних та історико-культурних)	Недостатня забезпеченість висококваліфікованими туристськими кадрами регіону, особливо сільських місцевостей ОТГ
Сприятливі умови та значний туристський потенціал для розвитку подієвого туризму	Слабкість маркетингової політики регіону, недостатня прорекламованість туристичних об'єктів та подієвих заходів
	Необхідність вдосконалення нормативно-правової бази щодо розвитку туризму в регіоні
Достатньо розвинена мережа закладів розміщення та харчування туристів	
Наявність різноманітних закладів дозвілля для туристів	Низький рівень упровадження новітніх технологій
	Недостатня розвиненість брендування територій громад області
Сучасний стан доріг основних автомагістралей міжобласного сполучення. Гарне автомобільне сполучення з великими містами, сучасні автомагістралі Суми – Київ та Суми – Харків	
Можливості	Загрози
Створення іміджу й бренду області та кожної територіальної громади	Економічна нестабільність регіону

окремо	
Оновлення існуючих та розробка нових інноваційних подієвих турів	Недостатня кількість робочих місць в регіоні
Покращення сфери туристського сервісу фахівцями індустрії туризму і гостинності	Низька купівельна спроможність населення регіону
Просування турпродуктів подієвого туризму на вітчизняний та зарубіжний туристський ринок	Прикордонне положення області з Російською Федерацією
Залучення інвестицій для подальшого розвитку та зростання привабливості регіону	Введення карантинних умов гальмує туристські потоки до регіону та розвиток туризму в територіальних громадах

Позитивними чинниками, які дозволяють розвивати сферу туризму в регіоні та підвищують конкурентну спроможність територіальних громад Сумської області можна виділити наступні.

1. Сумщина має досить сприятливі природно-географічні умови для розвитку різних видів туризму, у тому числі й подієвого. Фізико-географічне розташування регіону в північно-східній частині України, у помірному кліматичному поясі зі сприятливим середньорічним температурним режимом, помірно-континентальним типом клімату, а також у зоні мішаних лісів та лісостеповій зоні, створює комфортні умови для проведення різноманітних туристських заходів [22]. У зимовий період на Сумщині встановлюється сталий сніговий покрив, що сприяє для проведення зимової рекреації, зимових фестивалів, занять лижним та гірськолижним туризмом.

2. Сумщина – перлина Слобожанщини має велике різноманіття атрактивних ресурсів і об'єктів, необхідних для здійснення туристської діяльності, для збереження й актуалізації об'єктів історико-культурної спадщини Слобожанського краю, а також для оновлення реєстру та введення до кадастру нових об'єктів, які зможуть підвищити атрактивність регіону.

3. На Сумщині достатньо розвинена мережа закладів розміщення туристів, серед яких заклади розміщення, що входять до мережі готельних

ланцюгів (наприклад, Reikartz), тризіркові та чотиризірковий готелі, мотелі, бази відпочинку, санаторії тощо (додаток Г).

4. Сумщина має гарний освітній та науковий потенціал для підготовки і забезпечення галузі туризму кваліфікованими кадрами. Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка у 2007 році започаткував підготовку фахівців сфери туризму і вже багато років поспіль забезпечує туристських ринок висококваліфікованими туристськими кадрами. Але із-за незадовільного розвитку інфраструктури та відсутність належних умов проживання у селі, випускники не охоче обирають місцем майбутньої роботи сільську місцевість регіону.

5. Також Сумська область має гарно розвинену мережу закладів харчування. До послуг туристів – ресторани, кафе, їдальні, бістро, бари, з врахуванням асортименту страв кухонь народів світу, тому іноземні туристи також зможуть задовольнити гастрономічні потреби, перебуваючи на Сумщині з метою подієвого туризму.

6. Наявність різноманітних закладів дозвілля та розваг для туристів. В області функціонує два театри драми та музичної комедії, обласна філармонія, два парки розваг з атракціонами, декілька музеїв різної спрямованості: художній, визнаний таким, що входить до десятки кращих художніх музеїв Європи, краєзнавчий, музей імені А. П. Чехова, музей альпінізму, музей грошей, музей хребетних та безхребетних тварин, музей нормальної анатомії людини, музей горянської культури, туристсько-спортивні, кінні клуби, басейни, клуби водного туризму, роледроми, кінотеатри, нічні клуби тощо.

7. У 2020 році в області було оновлено стан доріг основних автомагістралей міжобласного сполучення таких як Суми – Київ та Суми – Харків, що дало можливості туристам витратити менше часу на дорогу, щоб потрапити до туристських DESTINAЦІЙ Сумщини.

Перспективним напрямом щодо покращення туристської привабливості Сумського регіону були б зміни вектору в сторону відкриття нових туристських

дестинацій, а також освоєння депресивних регіонів об'єднаних територіальних громад, покращуючи їх атрактивність та привабливість області в цілому.

На жаль, на сьогодні світ знаходиться в умовах пандемії й туристська діяльність здійснюється в певних карантинних обмеженнях, що в тому числі гальмує розвиток і фестивального руху. Але сучасні інноваційні технології дозволяють знайти певні вирішення проблеми, наприклад, застосовуючи у туристській діяльності використання 3D-турів з доповненою реальністю, а також проведення масштабних заходів в онлайн режимі, застосовуючи голограми замість реальних туристів. Звісно, віртуальні тури та онлайн-заходи не замінять справжніх заходів подієвого туризму, але ці технологічно-комунікаційні технології зможуть певним чином задовольнити потреби туристів та працівників турбізнесу.

Але у постпандемічний період територіальні громади Сумської області мають велику можливість для розвитку подієвого туризму на своїх територіях, а фестивальні заходи, які вони будуть проводити можуть стати «точками зростання» соціально-економічного рівня громади.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ЗАХОДУ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ У ЛИПОВОДОЛИНСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ НА ПРИКЛАДІ «ЕКО-ФЕСТИВАЛЮ ЛИПИ»

3.1. Розробка програми івент-заходу «Еко-фестиваль Липи»

Стан розвитку подієвого туризму в Сумській області свідчить, що івент-заходи, зокрема – фестивалі, щороку набирають популярності серед туристів і до початку світової пандемії з кожним роком їх кількість зростала. Враховуючи їх популярність та попит серед туристів, територіальні громади Сумщини також намагалися їх використовувати для власного соціально-економічного розвитку.

Особливо необхідно використовувати івенти у депресивних регіонах, які зможуть їм дати поштовх для розвитку. Серед таких недостатньо популярних туристських районів Сумщини є територія Липоводолинської громади. Географічне положення Липоводолинщини можна оцінити як задовільне: знаходиться на південному заході області, межує з Гадяцьким, Лохвицьким районом Полтавської області та Роменським, Недригайлівським, Лебединським районами Сумської області. Транспортно-географічне положення не досить сприятливе для розвитку економіки і туризму: у районі відсутнє залізничне сполучення, тому туристи можуть користуватися винятково автомобільним транспортом. Це є стримуючим чинником щодо турпотоків до району.

Територія Липоводолинської громади має значні лісові масиви з духмяними першоцвітами, багато липових гаїв, лук з різнотрав'ям [11]. Тому Липоводолинщина славиться запашним медом, а туристи найчастіше обирають район для відвідування навесні та влітку.

Гідроресурси представлені річками Хорол, Грунь, Ольшана, але, нажаль, вони не можуть бути використані для байдаркових сплавів із-за їх непрохідності. Багато ставків природного і штучного походження, туристи із задоволенням відвідують їх з метою риболовлі, тому фіш-тури досить актуальні

для даної території. Район вважається екологічно чистим, сприятливим для рекреації, розвитку сільського та зеленого туризму [1].

Для покращення туристського клімату в Липоводолинській територіальній громаді було розроблено проект заходу подієвого туризму – «Еко-фестиваль Липи» у смт Липова Долина.

Запропонований захід подієвого туризму буде єдиним та унікальним в Україні еко-фестивалем, який популяризуватиме представника флори – липу і продукти з неї, а саме: липовий мед, липовий чай, продукти фітотерапії та косметології, виготовлених на основі сировини з липи, різні сувеніри, виготовлених із деревини липи тощо. Крім цього – популяризація культури бджільництва серед туристів та мешканців територіальної громади, демонстрації досягнень у сфері бджільництва.

Корисні властивості липи були виявлені ще в стародавні часи. На сьогодні липа широко застосовується у народній медицині, а також входить до складу деяких лікарських препаратів. Також липа широко застосовується в косметології, з екстракту липи виробляють ефірні олії, які входять до складу різних косметичних засобів – мила, шампунів, кремів, гелів, гігієнічних помад тощо. Ароматний чай з липового цвіту та липовий мед, які не просто смачні, але й дуже корисні для здоров'я людини широко використовуються у фітотерапії, дієтотерапії при лікуванні різних захворювань та реабілітації після хвороб.

1. Мета івент-заходу «Еко-фестиваль Липи»:

- розвиток смт. Липова Долина як туристської дестинації територіальної громади;
- залучення потенційних туристів та формування туристського потоку до туристської дестинації смт. Липова Долина;
- просування на ринок натуральних екологічних продуктів власного виробництва підприємцями Липоводолинської територіальної громади;
- популяризація здорового способу життя, зміцнення фізичних і духовних сил людини;

- обмін досвідом бджолярів, представників лісового («зеленого») господарства щодо вирощування липи, а також лікарів терапевтів, гомеопатів, дієтологів, імунологів;

2. Локація фестивалю – смт. Липова Долина Сумської області, селищний парк «Козацький». Локацію обрано не випадково, для цього є ряд причин.

Селище міського типу Липова Долина – найбільший населений пункт в Липоводолинській громаді (понад 5 тис. мешканців), а також є її центром. Через населений пункт проходять автомобільні магістралі територіального значення, які сполучають його з м Суми, м. Харків, м. Полтава. Це єдині важливі транспортні артерії, що дозволять прибувати туристам до дестинації, оскільки залізничне сполучення відсутнє.

Розташування селища на березі річки Хорол (річка протікає його центром) також має позитивне значення для проведення фестивалю у літній спекотний період, оскільки туристи матимуть змогу відпочити на місцевому пляжі. Крім цього, до програми фестивалю включено активні оздоровчо-спортивні заходи, серед яких і дистанція на байдарках.

Таке розташування буде найкращим та найзручнішим варіантом, адже це – центральна частина селища, куди зручно дістатися. У парку є достатньо місця для розміщення запланованих локацій, а також це безпечна територія для проведення масових заходів.

3. Дата проведення фестивалю планується на початок червня – період цвітіння липи, субота. У 2021 році – заплановано 5 червня. Дата проведення припадає на сезон відпусток та дитячих канікул. Циклічність проведення – один раз на рік.

4. Тривалість проведення фестивалю – одноденний.

Проведення фестивалю розраховане на один день, бажано у вихідний день – суботу. Якщо розглядати проведення фестивалю протягом двох вихідних днів, то матимемо деякі труднощі з розміщенням гостей, оскільки в смт. Липова

Долина нараховується всього один колективний засіб розміщення туристів – готель «Олівія», розрахований на 24 – 26 осіб.

5. Сегмент споживачів туристського ринку. Програма фестивалю розрахована на різновікову категорію споживачів.

6. Географія гостей фестивалю – Сумська область, прилеглі райони Полтавської області, туристи із сусідніх областей – Харківської, Чернігівської, зацікавлені туристи з Київської області.

7. Програма івент-заходу «Еко-фестиваль Липи»

10:00 – 11:00 Урочисте відкриття фестивалю, концертна програма

10:00 – 21:00 Виставка-ярмарок сувенірної продукції, робота фуд-кортів, лавок з еко-продукцією, тематичних фотозон

11:00 – 12:00 Акція «Посади липу – допоможи планеті!»

11:00 – 19:00 Робота тематичних локацій:

Локація А. «Липу шануй, здоров'я цінуй!» – тренінг з оздоровчого фітнесу, фітотерапії, дієтотерапії та апітерапії.

Локація Б. «В здоровому тілі – здоровий дух» – майстер-клас з медового масажу

Локація В. «Медові щічки» – майстер-клас з косметології та догляду за обличчям

Локація Г. «Липово-медові смаколики» – кулінарний майстер-клас. Дегустація фіточаїв та липового меду

Локація Д. «Липовий калейдоскоп» – майданчик з боді-арту (розписною та фарбами)

Локація Е. «Фестивальна майстерня» – хенд-мейд майстер-класи з виготовлення сувенірів: лозоплетіння, різьблення і розпис по дереву, вироби з кори, аплікації з фітоматеріалу

Локація Ж. «Липоводолинські забави» – анімаційні заходи для батьків та дітей

11:00 – 18:00 Робота активних атракцій:

Локація І. Туристська смуга перешкод на байдарках «Весела регата»

Локація II. Пригодницький велоквест «Вундеркінди на колесах»

Локація III. Робота мотузкового парку та скеледрому «Мауглі»

12:00 – 13:00 Вікторина «ЩО? ДЕ? КОЛИ?» у Липовій долині»

19:00 – 20:00 Урочисте закриття фестивалю, нагородження переможців та учасників

20.00 – 23.00 Святкова дискотека

Програма фестивалю не обмежується даними локаціями, їх можна розширювати та удосконалювати, але обов'язково вони повинні відповідати тематиці заходу.

На урочисте відкриття фестивалю необхідно запросити почесних гостей – представників органів державної влади (наприклад, начальника управління культури і туризму Сумської обласної державної адміністрації, голову Липоводолинської територіальної громади), ветеранів війни та праці, відомих особистостей регіону та інших.

Акція «Посади липу – допоможи планеті!» передбачає колективну участь у суспільно-корисній праці по озелененню селища, можливо навіть із залученням почесних гостей фестивалю. Місця для висадки дерев визначаються заздалегідь. Це можуть бути нові липові алеї, сквери, окремі зелені насадження біля школи, клубів, магазинів тощо.

Зона парку «Козацький» буде поділений на декілька локацій, також буде задіяна берегова смуга р. Хорол для водної дистанції на байдарках. Атракції одночасно починають свою роботу, працюючи увесь день і туристи обирають прийнятну для себе локацію, заняття, переходячи з однієї локації на іншу. Аніматори будуть залучати гостей фестивалю до участі у заходах, координуючи роботу локацій та допомагатимуть уникати скупчень.

Програма фестивалю насичена різноманітними майстер-класами конкурсами, анімаціями, які мають оздоровчий, розважальний та просвітницький ефект. Але всі вони несуть знання щодо використання у повсякденному житті сировини і продуктів, які людству дає дерево липа.

На нашу думку, еко-фестиваль буде актуальним для Липоводолинської територіальної громади, оскільки відбудеться поширення інформації про її атрактивність, що дасть поштовх до поживавлення у ній туристської діяльності, підвищить туристські прибуття та фінансові надходження від туризму, які будуть спрямовані на покращення туристської інфраструктури громади. Завдяки фестивалю відбудеться створення та популяризація бренду Липоводолинської територіальної громади.

3.2. Калькуляція івент-заходу «Еко-фестиваль Липи»

Організаторами «Еко-фестивалю Липи» є оргкомітет, який складається з представників органів державної влади, суб'єктів підприємницької діяльності, представників громадськості.

Фінансування фестивалю передбачається бюджетом Липоводолинської територіальної громади, бюджетом Роменського району, спонсорськими і донорськими коштами та іншими джерелами, не забороненими чинним законодавством.

Для забезпечення безпеки туристів та учасників фестивалю будуть задіяні правоохоронні органи, служба надзвичайних ситуацій та заклади невідкладної медичної допомоги.

Важливе значення має проведення рекламної компанії щодо майбутнього заходу. Планується розміщення рекламних оголошень в регіональних засобах масової інформації: газети, радіо, телебачення. У соціальних мережах необхідно створити сторінки «Еко-фестиваль Липи», групи для спілкування, де буде подаватися актуальна інформація щодо роботи еко-фестивалю, опис кожної локації, майстер-класів, а також інформація про запрошених гостей, артистів, видатних особистостей тощо.

Також буде здійснена розробка афіш для рекламних щитів, які необхідно розмістити на основних автомагістралях Суми – Харків, Суми – Полтава, Суми

– Київ, та у населених пунктах, які передбачені географією туристських прибуттів. Основних витрати бюджету фестивалю подано у таблицях 3.1 – 3.4.

Таблиця 3.1

Придбання в оренду обладнання

№ з/п	Найменування	Кількість	Ціна за одиницю (грн.)	Загальна вартість (грн.)
1	Сценічний комплекс	1	10000	10000
2	Акустична система	1	6000	6000
3	Динамічні прилади	4	700	2800
4	Світлодіодні динамічні прожектори	6	400	2400
5	Генератори диму	2	150	300
6	Мікрофони	2	200	400
7	Столи	50	50	2500
8	Стільці	50	20	1000
9	Тенти	20	150	3000
10	Оформлення сцени та території		20000	20000
Всього				48400

Таблиця 3.2

Реклама та поліграфічні послуги

№ з/п	Найменування	Кількість	Ціна за одиницю (грн.)	Загальна вартість (грн.)
1	Реклама в регіональних друкованих виданнях (газетах)	32	50	1600
2	Реклама на регіональному радіо, телебаченні	20	500	10000
3	Реклама в мережі Інтернет (соціальні мережі)	25	80	2000
4	Розміщення афіш на рекламних щитах	40	250	10000
5	Виготовлення подарункових пакетів з логотипом фестивалю	1000	5	5000
6	Виготовлення футболок з логотипом фестивалю	1000	120	120000
7	Виготовлення блокнотів з логотипом фестивалю	1000	20	20000
Всього				168600

Транспортні витрати

Для доставки до місця проведення фестивалю технічного обладнання, художніх колективів, представників органів державної влади, запрошених гостей необхідна оренда транспортних засобів.

Транспортні витрати – 10000 грн.

Таблиця 3.3

Оплата праці

№ з/п	Найменування	Кількість осіб	Оплата праці 1 особи (грн.)	Загальна вартість (грн.)
1	Оплата праці організаторів, менеджерів, фотографів, кореспондентів	15	1000	20000
2	Оплата праці учасників фестивалю, які проводили майстер-класи, анімаційні та розважальні заходи	20	1000	20000
3	Оплата праці ведучих концертної програми та артистів	10	1500	15000
Всього				55000

Таблиця 3.4

Послуги харчування

№ з/п	Найменування	Кількість	Вартість (грн.)	Загальна вартість (грн.)
1	Харчування запрошених гостей, організаторів, артистів, обслуговуючого персоналу	120 осіб	60 грн./ на 1 особу	7200
2	Придбання пляшок з питною водою (1,5 л)	100 шт.	10 грн./шт.	1000
Всього				8200

Придбання нагород для учасників фестивалю

Дипломи та призи учасникам – 10000 грн.

Додаткові витрати

1. Оплата рахунків витрат електроенергії – 1000 грн.
2. Чергування швидкої медичної допомоги, правоохоронних органів та служби з надзвичайних ситуацій – 3000 грн.
3. Забезпечення учасників питною водою – 1000 грн.
4. Обладнання біотуалетів – 4000 грн.
5. Утилізація сміття – 1000 грн.

Таким чином, кошторис фестивалю складає 310 200 грн.

ВИСНОВКИ

Дослідивши теоретичні засади розвитку подієвого туризму можна визначити його основні конкурентні переваги, серед яких: чітка періодичність проведення заходу та регламентованість; стаціонарність проведення івентів у певній дестинації; використання підходів проектного менеджменту для організації та просування івенту на туристському ринку; диверсифікація джерел фінансування; залежність відвідування івенту туристом від моди, статусу, престижу, суспільної думки; залежність від проінформованості потенційних відвідувачів щодо проведення заходу; довготривалість інформаційного ефекту та стимулювання розвитку різних секторів туризму.

Безумовними перевагами подієвого туризму є відсутність сезонності у проведенні івентів; масовість відвідування заходів туристами із неперевершеними для них враженнями, видовищністю та інтерактивністю; інноваційність турпродукту, з охопленням різноманітної тематики заходів; регулярність проведення івентів та стимулювання повторного відвідування, що дає можливість для подальшого прогнозування розвитку дестинацій.

Сумщина має унікальну історико-культурну спадщину, різноманіття природних ресурсів, цікаві колекції музейних експонатів, розвинену на задовільному рівні туристську інфраструктуру, багаторічний досвід в організації та проведенні фестивалів різного рівня – від місцевих до міжнародних. Регіон забезпечений освітнім і науковим потенціалом у сфері підготовки фахівців з туризму, але забезпечення кваліфікованими туристськими кадрами сільської місцевості не можна назвати задовільним.

Усі вище зазначене сприяє розвитку подієвого туризму в територіальних громадах регіону.

До факторів, що стримують розвиток подієвого туризму в Сумській області відносимо: відсутність відповідної стратегії та політики у регіональних нормативно-правових документах щодо розвитку подієвого туризму, недостатнє усвідомлення органами державної та місцевої влади важливості подієвого туризму в забезпеченні соціально-економічного розвитку

територіальних громад регіону; неналежний рівень та несприяння державних органів та органів місцевого самоврядування розвитку туристської інфраструктури; недостатнє фінансування заходів з подієвого туризму з боку державного та місцевого бюджетів; низька інвестиційна та ділова активність населення; недостатня проінформованість громадян та відсутність масових рекламних кампаній щодо проведення івент-заходів в регіоні; низька ефективність системи просування продуктів подієвого туризму на туристському ринку.

Для соціально-економічного розвитку депресивних територіальних громад необхідно спрямувати вектор щодо впровадження івент-заходів з подієвого туризму на даній території. Атрактивні івенти можуть стати «точками зростання» конкурентної спроможності територій громадських об'єднань. Запропонований інноваційний захід подієвого туризму «Еко-фестиваль Липи» має актуальне значення та прагматичну спрямованість щодо соціально-економічного розвитку Липоводолинської територіальної громади.

Узагальнюючи вищесказане, можемо зробити висновок, що подієвий туризм є актуальним видом туризму в розвитку локального та регіонального туризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаменко А. В., Зігунов В. М. Подієвий туризм як шлях розвитку територіальних громад. *Стан і перспективи сучасного туризму*. Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. (26 – 27 листопада 2020 р., м. Суми). Суми: ФОП Цьома С. П. 2020. С. 6 – 13.
2. Алексеева О. В. Событийный туризм как фактор социально-экономического развития региона: автореф. дисс. на соиск. уч. степени канд. экон. наук: М., 2012. 28 с.
3. Алексеева О. В. Подієвий туризм та івент-менеджмент. Російське підприємництво. 2011. №6, вип.2 (186). С.167 – 172.
4. Бабкін О. В. Спеціальні види туризму. Ростов-на-Дону: Фенікс, 2008. 252 с.
5. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. К.: ВПЦ «Київський Університет», 2014. 395 с.
6. Биржаков М. Б. Введение в туризм. СПб.: Издательский Торговый Дом «Герда», 2002. 192 с.
7. Биржаков М. Б., Воронцова И. В., Метелев Н. И. Событийный туризм: карнавалы в истории и современном туризме. Туристские фирмы. 2000. № 23. С. 94 – 111.
8. Вишневська Г. Г. Івент-туризм у контексті розвитку світового туризму. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Збірник наук. праць: наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. 2011. Випуск 17. 243 с.
9. Влодарчик Т. В. Подієвий (event) туризм в Україні. *Здобутки, проблеми та перспективи розвитку готельно-ресторанного та туристичного бізнесу*: Всеукраїнська науково-практична конференція, 29 – 30 жовтня 2012 р.: тези доповідей. К.: НУХТ, 2012 р. С. 409.
10. Гаврилова В. В. Туристичний потенціал Сумщини. *Економічні*

проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О. В. Прокопенко, О. В. Люльова. Суми: СумДУ, 2014. Т.1. С. 141 – 143. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/324242308.pdf>

11. Геоморфологічна будова Сумської області: Методичні вказівки для студентів природничо-географічного факультету. Укл. А. О. Корнус, В. В. Чайка. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2006. 34 с.

12. Глухів: стародавнє місто та гетьманська столиця URL: https://risu.org.ua/ua/relig_tourism/r_maps/regions/sumska/hl_ukhiv/52196/

13. Децентралізація. Сумська область URL: <https://decentralization.gov.ua/areas/0542/gromadu>

14. Дурович А. П. Организация туризма Учебное пособие. Минск: Новое знание, 2003. 632 с.

15. Закон України «Про туризм» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>

16. Заповідні скарби Сумщини URL: <http://www.pek.sm.gov.ua/index.php/uk/2013-04-18-21-50-35>

17. Заповідні скарби Сумщини / Під. ред. д.б.н. Т. Л. Андрієнко. Суми: В-во «Джерело», 2001. 208 с.

18. Ілляшенко С. М., Щербаченко В. О. Аналіз потенціалу ринку туристичних послуг Сумської області. *Вестник национального технического университета «ХПИ»*. 2012. № 14. С. 65 – 77.

19. Кабушкин Н. И. Менеджмент туризма: учебник. Минск: Новое знание. 2002. 409 с.

20. Кифяк В. Ф. Организация туристической деятельности в Украине. Навчальний посібник. Чернівці: Книги-XXI, 2003. 300 с.

21. Корнілова Н. В. Подієвий туризм в Україні. *Географія та туризм*. С. 113 – 120. URL: file:///C:/Users/Natali/Downloads/gt_2012_22_18.pdf 5

22. Корнус А. О., Удовиченко І. В., Леонтєва Г. Г., Удовиченко В. В., Корнус О. Г. Географія Сумської області: природа, населення, господарство. Суми: ФОП Наталуха А. С., 2010. 184 с.

23. Мельниченко С. В. Івентивний менеджмент суб'єктів туристичної діяльності. *Економічні науки: зб. наук. Праць Луцького НТУ. Серія «Економіка та менеджмент»*. 2010. Випуск 7(26). Ч. 2. С. 224 – 232.

24. Музей Кролевецького ткацтва, Кролевець
URL: https://ua.igotoworld.com/ua/poi_object/99961_muzeykroleveckogo-tkachestva.htm

25. Несумні Суми або що цікавого можна побачити в обласному містечку. URL: <https://discover.kh.ua/inspiration/neskucnye-sumy-ili-cto-interesnogo-mozno-uvidet-v-oblastnom-gorodke>

26. Олійник В. В., Шикіна О. В. Сучасний стан та перспективи розвитку подієвого туризму на території України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Вип. 12. 2016. С. 460 – 463.

27. Паньків Н. Є. Сучасний стан та перспективи розвитку подієвого туризму в Україні на прикладі розробленого івент-туру «Відкрий для себе покуття». *Науковий вісник НЛТУ України*. №5. 2018. С. 78.

28. Перелік об'єктів культурної спадщини національного значення, які заносяться до Державного реєстру нерухомих пам'яток України URL: [www.kmu.gov.ua > pras](http://www.kmu.gov.ua/pras)

29. Підприємців Сумщини, що працюють в туристичній сфері, навчають усім тонкощам організації фестивалів
URL: <https://05453.com.ua/pidpryyemtsiv-sumshhynu-shho-pratsyuyut-v-turystychnij-sferi-navchayut-usim-tonkoshham-organizatsiyi-festyvaliv/>

30. Природно-заповідний фонд Сумської області: Атлас-довідник. К.: ТОВ «Українська Картографічна Група», 2016. 94 с.

31. Тлумачний словник української мови [уклад. В. Яременко та ін.]: у 3 т. К.: Аконіт, 2004. Т. 3. 862 с.

32. Туристична привабливість Сумщини. Дайджест. Сумська обл. універс. наук. б-ка. Уклад. Т. М. Грищенко. Суми. 2019. 36 с.
33. Федорченко В. К., Дьорова Т. А. Історія туризму в Україні К.: Вища школа, 2002. 195 с. URL: https://tourlib.net/books_history/fedorchenko.htm
34. Фестивалі. URL: <http://trostyanets-miskrada.gov.ua/news.php?readmore=2499>
35. Фестивалі. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
36. Фролова Т. А. Экономика и управление в сфере социально-культурного сервиса и туризма: конспект лекций. Таганрог: ТТИ ЮФУ, 2010. URL: http://www.aup.ru/books/m19/2_1.htm
37. Donald Getz Event Tourism – Definition, Evolution and Research. Calgary: Elsevier, 2008. P. 403 – 428.

Сумська область

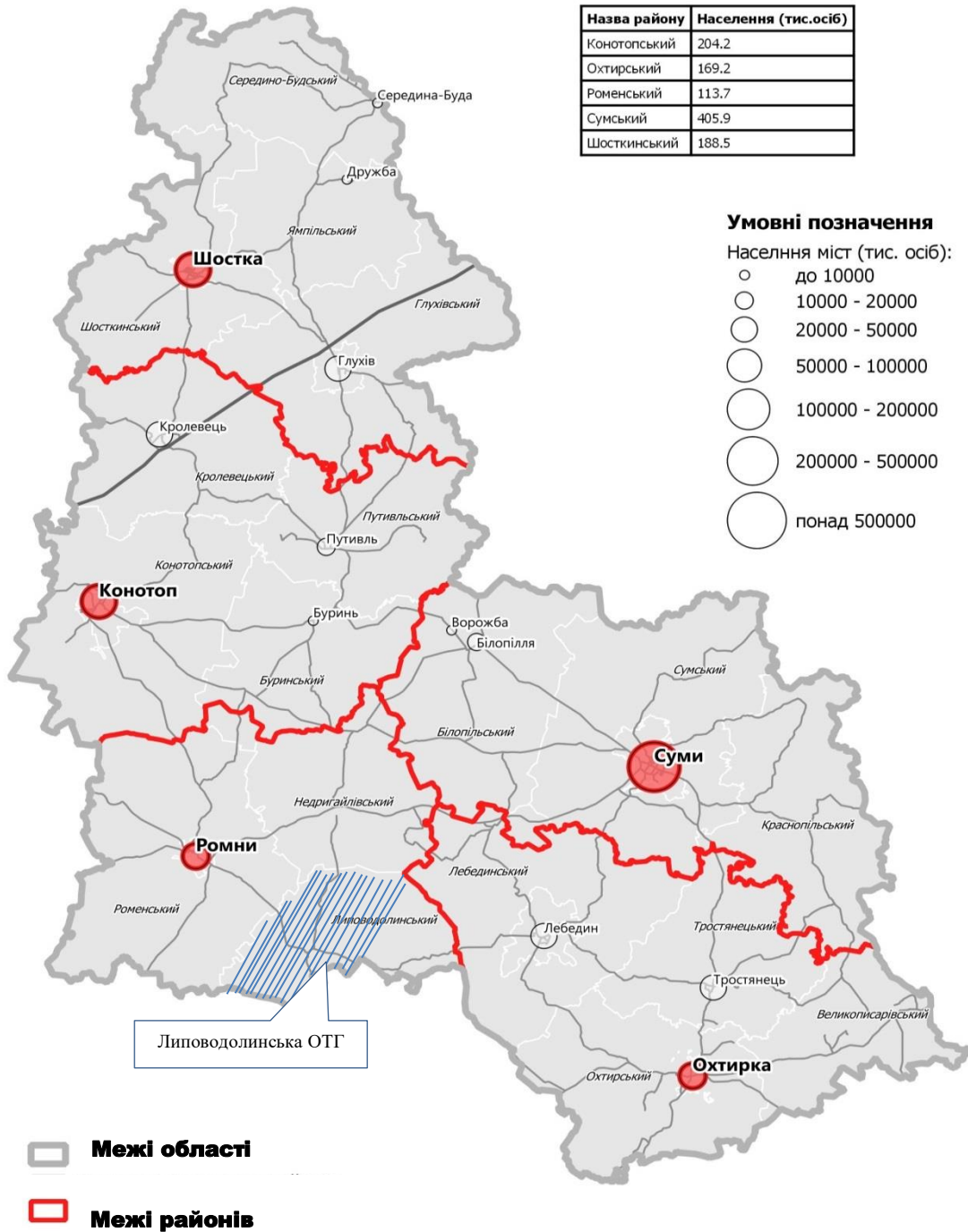

Рис. 1.1. Адміністративний поділ Сумської області після реформи по децентралізації

ДОДАТОК Б

Таблиця 1.3

Об'єднані територіальні громади Сумської області станом на 2020 рік

№ з/п	Назва громади	Назви районів після децентралізації
1	2	3
1	Андріяшівська територіальна громада (сільська)	Роменський район
2	Бездрицька територіальна громада (сільська)	Сумський район
3	Березівська територіальна громада (сільська)	Шосткинський район
4	Білопільська територіальна громада (міська)	Сумський район
5	Боромлянська територіальна громада (сільська)	Охтирський район
6	Бочечківська територіальна громада (сільська)	Конотопський район
7	Буринська територіальна громада (міська)	Конотопський район
8	Великописарівська територіальна громада (селищна)	Охтирський район
9	Верхньосироватська територіальна громада (сільська)	Сумський район
10	Вільшанська територіальна громада (сільська)	Роменський район
11	Ворожбянська територіальна громада (міська)	Сумський район
12	Глухівська територіальна громада (міська)	Шосткинський район
13	Грунська територіальна громада (сільська)	Охтирський район
14	Дружбівська територіальна громада (міська)	Шосткинський район
15	Дубов'язівська територіальна громада (селищна)	Конотопський район
16	Есманьська територіальна громада (селищна)	Шосткинський район
17	Зноб-Новгородська територіальна громада (селищна)	Шосткинський район
18	Кириківська територіальна громада (селищна)	Охтирський район
19	Комишанська територіальна громада (сільська)	Охтирський район
20	Конотопська територіальна громада (міська)	Конотопський район
21	Коровинська територіальна громада (сільська)	Роменський район
22	Краснопільська територіальна громада (селищна)	Сумський район
23	Кролевецька територіальна громада (міська)	Конотопський район
24	Лебединська територіальна громада (міська)	Сумський район
25	Липоводолинська територіальна громада (селищна)	Роменський район
26	Миколаївська територіальна громада (селищна)	Сумський район
27	Миколаївська територіальна громада (сільська)	Сумський район
28	Миропільська територіальна громада (сільська)	Сумський район
29	Недригайлівська територіальна громада (селищна)	Роменський район
30	Нижньосироватська територіальна громада (сільська)	Сумський район
31	Новослобідська територіальна громада (сільська)	Конотопський район
32	Охтирська територіальна громада (міська)	Охтирський район
33	Попівська територіальна громада (сільська)	Конотопський район
34	Путівльська територіальна громада (міська)	Конотопський район
35	Річківська територіальна громада (сільська)	Сумський район
36	Роменська територіальна громада (міська)	Роменський район
37	Садівська територіальна громада (сільська)	Сумський район
38	Свеська територіальна громада (селищна)	Шосткинський район
39	Середино-Будська територіальна громада (міська)	Шосткинський район

40	Синівська територіальна громада (сільська)	Роменський район
41	Степанівська територіальна громада (селищна)	Сумський район
42	Сумська територіальна громада (міська)	Сумський район
43	Тростянецька територіальна громада (міська)	Охтирський район
44	Хмелівська територіальна громада (сільська)	Роменський район
45	Хотінська територіальна громада (селищна)	Сумський район
46	Чернечинська територіальна громада (сільська)	Охтирський район
47	Чупахівська територіальна громада (селищна)	Охтирський район
48	Шалигинська територіальна громада (селищна)	Шосткинський район
49	Шосткинська територіальна громада (міська)	Шосткинський район
50	Юнаківська територіальна громада (сільська)	Сумський район
51	Ямпільська територіальна громада (селищна)	Шосткинський район

ДОДАТОК В

Таблиця 2.1

Класифікація фестивалів Сумської області

Вид фестивального заходу	Назва фестивалю	Місце проведення	Час проведення
Історичні фестивалі	Стара Фортеця	м. Тростянець	червень
	Стежками козацької Слави	м. Глухів	жовтень
	Тростянецький рубіж	м. Тростянець	серпень
	Вирський град	м. Білопілля	вересень
Музичні фестивалі	Органум	м. Суми	березень-квітень
	Bach Fest	м. Суми	червень
	Схід-Рок	м. Тростянець	серпень
	Чайковський Fest	м. Тростянець	травень-липень
	Зірковий шанс	Білопільський р-н	раз на рік
	Віртуози Сумщини	м. Суми	раз на рік
	На крилах молодості	м. Лебедин	раз на рік
	Первоцвіти	м. Суми	раз на рік
	Червона рута	м. Суми	раз на рік
	Мозаїка пісень	м. Суми	раз на рік
	Джаз-вітраж	м. Суми	раз на рік
	Поліська рапсодія	м. Шостка	раз на рік
	Талант кобзарського краю	Великописарівський район	раз на рік
	Зорі над Клеветню	Глухівський р-н	раз на рік
	Пісненими стежками рідного краю	Липоводолинський р-н	раз на рік
	Березовський STREET FEST	м. Глухів	раз на рік
	Слобожанська зірочка	Буринський р-н	раз на рік
	Дзвінки мелодії дитинства	м. Ромни	раз на рік
	Сузір'я талантів Лебедин	м. Лебедин	раз на рік
	Первоцвіт	м. Глухів м. Охтирка	раз на рік
	Таланти твої, Білопільщина	м. Білопілля	раз на рік
Народні джерела	Ямпільський р-н	раз на рік	

	Боромля	Тростянецький р-н	раз на рік
	Рок-на-селі	с. Алтинівка Кролевецький р-н	раз на рік
	Булат	м. Суми	квітень
	Зірковий шанс	м. Суми	раз на рік
	Ромни Fest	м. Ромни	раз на рік
	Перлини Пктивльщини	м. Путивль	раз на рік
	Золотая Кувшинка	м. Путивль	раз на рік
Гастрономічні фестивалі	Слобожанські смаки	м. Суми	січень
	Гарбуз-фест	с. Чернеччина Охтирський р-н	вересень
	Льон-фест	м. Глухів	раз на рік
	Фестиваль вареників	м. Суми	раз на рік
	Нemp Fest	с. Сад	серпень
	Суничний фестиваль	с. Малий Самбір	червень
Спортивні фестивалі	Нескучний вело-fest	м. Тростянець	липень
	Trostober Fest	м. Тростянець	вересень
	Стрекоза	с. Зелений Гай	червень
	Фестиваль хокею на траві	м. Суми	вересень
	Velolife	м. Суми	липень
Етнографічні фестивалі	Кролевецькі рушники	м. Кролевець	вересень
	Вишкіл із бойового гопаку	м. Глухів	серпень
	Сіверське перевесло	м. Глухів	жовтень
	Щедрий вечір, добрий вечір	м. Глухів	січень
	Різдвяна зірка	м. Кролинвець	січень
	Новорічні вечорниці	м. Недригайлів	січень
	Різдвяні дзвони	м. Лебедин	січень
	Родинний чаросвіт	м. Буринь	січень
	Різдвяний передзвін	м. Конотоп	січень
	Сівер-етно-фест	м. Глухів	січень
Культурно-розважальні фестивалі	Ніч музеїв	м. Суми	травень
	Квартал фест	с. Підпригори Лебединський р-н	серпень
	День міста Суми	м. Суми	вересень
	Могриця – міжнародний ленд-арт симпозиум	с. Могриця	червень-липень

Засоби розміщення туристів у Сумській області

КОЛЕКТИВНІ ЗАСОБИ РОЗМІЩЕННЯ ТУРИСТІВ		
Готелі та аналогічні засоби розміщення	Комерційні і соціальні	Спеціалізовані
<i>Готелі</i>	<i>Бази відпочинку</i>	<i>Санаторії</i>
<p>4 *«Шафран», м. Суми 3*«Reikartz», «Ювілейний», «Хімік» м. Суми «Нафтовик», м. Охтирка Без зірковості 1.«Пан», «Воскресенський», «Олімпійський», «Здибанка» м. Суми 2. «Палац», «Прем'єр», «Орхідея» м. Охтирка 3. «Флоріана» м. Ромни 4. Готель «D'Lux», м. Конотоп</p>	<p>1.«Зелений Гай», с. Зелений Гай, Сумський р-н 2.«Сонячна галявина», с. Битиця Сумський р-н 3.«Садиба Вакулина байка», с. Бездрик Сумський р-н 4.«Грунівська Січ», с. Барилівка Краснопільський р-н 5.«Кліментове», «Буймерівка» Охтирський р-н 5.«Бараспорт» Шостінський р-н</p>	<p>Оздоровчого типу (профілакторії): 1. «Токарі», «Лебедин», Лебединський р-н 2. «Олдиш» Сумський р-н 3. «Шостинський обласний дитячий протитуберкульозний санаторій»</p>
<i>Мотелі</i>	<i>Хостели</i>	<i>Табори відпочинку</i>
<p>1.«Моя сім'я» м. Кролевець 2.«Адмірал» с. Нижня Сироватка, Сумський р-н</p>	<p>1.Manna kasha hostel 2.Міні готель на Прокофєва м. Суми</p>	<p><u>1. Спортивно- оздоровчий</u> «Орлятко», м. Суми; <u>2. Оздоровчі загального типу:</u> «Чайка», м. Суми; «Ровесник», м. Суми; «Світлий», м. Шостка; «Космос», с. Доброславівка, Охтирський р-н 3. <u>Мовний табір</u> «Буймерівка Camp», Охтирський р-н;</p>